

AAN HET WOORD: OUDER MET EEN TRANS DOCHTER

Paarse Vrijdag staat voor een schoolomgeving waarin iedereen zichzelf kan zijn. Wij zetten ons in voor lhbt+ kinderen, jongeren en óók de onderwijsprofessionals. Dit jaar staan we ook stil bij de mensen om hen heen: de ouders, verzorgers, vrienden en andere bondgenoten die naast hen staan. Want Paarse Vrijdag gaat óók over hen. Zij delen niet alleen in de vreugde, maar ervaren ook verdriet en zorgen wanneer hun dierbaren te maken krijgen met uitsluiting of onbegrip. Dit is het verhaal van Ellen, moeder van een transdochter.

Van ouder tot ouder

Als je je kindje voor het eerst vasthoudt, die piepkleine handjes in die van jou, voel je: ik zal er altijd voor je zijn. Ik zal je beschermen. En wens je al het goede van de wereld. Een wereld waarin je veilig bent en jezelf mag zijn.

Maar voor mijn dochter is dat helaas niet vanzelfsprekend. En daarom schrijf ik deze brief. Mijn dochter werd geboren als jongen. Maar wist al jong: ik ben een meisje. En hoe gewoon dat voor haar, ons gezin en onze directe omgeving inmiddels is, de buitenwereld vindt daar vaak iets van.

Mijn dochter is bijna 10 jaar. Ze is creatief, vrolijk en zorgzaam. Ze tekent graag, danst al jaren bij onze lokale dansschool en kletst met haar vriendinnen over K-pop, lipgloss en squishy dumplings. Ze is een meisje zoals zoveel meisjes van haar leeftijd. En tegelijk maakt ze dingen mee die te groot zijn voor een kind van 9.

Aan tafel werd het stil

Zoals bijna ieder kind keek mijn dochter enorm uit naar haar verjaardagsfeestje. Op haar lijstje stond ook een vriendinnetje dat al twee jaar niet kon komen. Toch nodigde ze haar weer uit. Vol hoop. Een paar dagen later liet de moeder weten dat haar dochter opnieuw niet kon komen. Ik zag de teleurstelling op het gezicht van mijn dochter. Heel even maar. Daarna slikte ze het weg, zoals ze dat vaker doet.

De middag zelf was gezellig. De meiden knutselden, lachten en aten patat. Mijn dochter genoot zichtbaar en ik ontspande. Tot iemand aan tafel vroeg waarom dat ene vriendinnetje er nooit bij was. Toen zei een van de meiden, zonder te beseffen wat ze aanraakte: "Ze mag niet komen van haar moeder, want als je als jongen geboren bent, moet je een jongen blijven."

Bam.

Zes meiden in één keer stil. Ik zocht snel de blik van mijn dochter. Ik wilde haar troosten. Haar laten voelen: ik ben hier, ik zie jou, jij bent goed zoals je bent. Maar ze keek stil voor zich uit. Alsof ze het niet had gehoord.

Op haar eigen verjaardagsfeestje kreeg ze de boodschap dat ze niet mag zijn wie ze is. Mijn hart brak. Ik wilde de lucht klaren, maar wist niet hoe. Dus ik zei: "Wat jammer dat zij er zo over denken. En wat jammer dat ze daardoor dit leuke feestje moet missen." Ik glimlachte flauw en schonk snel nog wat limonade in. Maar vanbinnen hilde ik.

Niet één moment

Helaas staat dit niet op zichzelf. Het zijn de opmerkingen die steeds opnieuw binnenkomen. Een klasgenootje dat bij de schoolfoto roept: "Nee hoor, dat is geen meisje, dat is een jongen." Steeds de vraag: "Ben je nou een jongen of een meisje?" Of: "Je bent gewoon een verklede jongen." De spanning voor een les over gender: "Mama, ik wil niet naar school, straks kijkt iedereen naar mij."

's Avonds, in bed, komt het eruit. Dan praten we. Soms huilt ze. Soms huil ik zachtjes met haar mee. Ze vraagt: "Mama, waarom zijn mensen gemeen tegen mij? Ik doe toch niemand kwaad?" Of: "Mama, wat als later niemand met mij wil trouwen?" Of, op een avond die ik nooit vergeet: "Mama, ik heb het gevoel dat ik mislukt ben. Ik kan zelfs geen jongen zijn."

Wat zeg je dan als moeder?

Je houdt haar vast. Je zegt dat ze precies goed is zoals ze is. Je zegt het nog een keer. En nog een keer. In de hoop dat jouw stem luider wordt dan alle stemmen daarbuiten.

Wat één leerkracht kan doen

Sinds haar coming-out in groep 3 hebben we gemerkt hoeveel verschil school kan maken. Kleine aanpassing die een groot verschil maken. Niet meer zeggen dat er "één jongen en één meisje" naar de wc mogen, maar gewoon twee kinderen. Een leerkracht die oplet, ingrijpt en zich verdiept. Mijn dochter heeft zulke leerkrachten gehad.

Maar we hebben ook gemerkt hoe kwetsbaar dat is. Als zo'n leerkracht vertrekt. Als een veilige klas uit elkaar wordt gehaald. Als er gedoe in de klas is, maar niemand goed weet hoe te reageren. Vaak is het geen onwil. Het is ongemak, onzekerheid of angst voor reacties van andere ouders. Maar ondertussen is het wel mijn dochter die iedere keer opnieuw moet uitleggen, slikken of doen alsof het haar niet raakt.

En geloof me: het raakt haar wel.

Klein gebaar, groot verschil

Ik maak me zorgen. Om wat mijn dochter meemaakt, maar ook om de wereld waarin ze opgroeit. Een wereld met harde woorden, meningen en desinformatie. Waarin de ruimte voor trans personen steeds kleiner wordt.

Juist daarom ben ik blij met initiatieven als Paarse Vrijdag op school. Niet omdat één dag alles oplost, maar omdat het kinderen laat zien: iedereen hoort erbij en je mag zijn wie je bent.

Daarom schrijf ik deze brief. Omdat we elkaar nodig hebben voor die veilige wereld. Vraag bijvoorbeeld eens aan je kind: voelt iedereen zich welkom in jouw klas? Wie speelt vaak alleen? Zie jij weleens dat iemand wordt buitengesloten of uitgelachen? En wat doe je dan?

Je hoeft niet alles te begrijpen. Maar je kunt wel respectvol zijn. Nieuwsgierig zijn. Je kind leren dat ieder mens er mag zijn. Dan maak je al een groot verschil.

Voor alle kinderen

Ik denk vaak terug aan het moment dat ik mijn dochter voor het eerst vasthield. Toen wist ik nog niet welke weg zij zou gaan. Ik wist alleen: ik hou van jou, ik zal er altijd voor je zijn en ik gun jou de wereld.

Dat gun ik haar nog steeds. Een wereld waarin ze niet hoeft te bewijzen dat ze mag bestaan. Een wereld waarin ze gewoon kind mag zijn. Meisje mag zijn en zich veilig mag voelen.

Ik geloof dat die wereld mogelijk is. Door wat we zeggen aan de keukentafel of 's avonds in bed. Door hoe we reageren op het schoolplein. Door de vragen die we stellen. Door het respect en de zachtheid die we onze kinderen voorleven.

Voor mijn dochter. Voor jouw kind. En voor alle kinderen.

Ellen

Hoe kunnen onderwijsprofessionals deze brief gebruiken?

Op het moment dat ouders of collega's vragen hebben over het onderwerp of meer willen weten over de achtergrond en het belang ervan, kunnen onderwijsprofessionals deze

brief delen. De brief kan daarnaast dienen als ondersteuning bij gesprekken met ouders, tijdens ouderavonden of binnen het schoolteam. Het laat zien dat ouders in hun liefde voor hun kinderen vaak meer op elkaar lijken dan ze beseffen.